

17.06.2017

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ЗАПОРІЗЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ЗАПОРІЗЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

21 червня 2017 р. № 13-рш

м. Запоріжжя

Справа № 02/13-16

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Запорізького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання першого відділу досліджень та розслідувань територіального відділення від 12.04.2017 № 02-117-спр та матеріали справи № 02/13-16 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку державного підприємства «Придніпровська залізниця» (49602, м. Дніпро, пр. Карла Маркса, буд. 108, код ЄДРПОУ 01073828) (далі – ДП «Придніпровська залізниця»; Підприємство),

ВСТАНОВИЛА:

За результатами розгляду заяви ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД», яка надійшла безпосередньо до територіального відділення (вх. від 17.11.2015 № 4-3169) та передана на розгляд дорученням Антимонопольного комітету України від 23.11.2015 № 8-01/10388 (вх. від 24.11.2015 № 1-377) щодо неправомірних дій ДП «Придніпровська залізниця», які полягали у безпідставному відключенню об'єктів ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» від електропостачання, в діях ДП «Придніпровська залізниця» було виявлено ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

В зв'язку з цим, розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 22.07.2016 № 63-р було розпочато провадження у справі № 02/13-16 за ознаками порушення ДП «Придніпровська залізниця» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 5 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом, шляхом повної відмови від реалізації товару за відсутності альтернативних джерел придбання.

Аналіз отриманих матеріалів та документів дозволив встановити наступне.

ДП «Придніпровська залізниця» згідно зі Статутом, нову редакцію якого затверджено Міністром транспорту та зв'язку України та зареєстровано виконавчим комітетом Дніпропетровської міської ради Дніпропетровської області 23.05.2006, реєстраційний номер № 1224105003800, є юридичною особою.

Згідно з довідкою з ЄДРПОУ від 14.12.2012 серія АА № 697824, основними видами діяльності ДП «Придніпровська залізниця» є пасажирський залізничний транспорт міжміського сполучення (код за КВЕД-2010 49.10), вантажний залізничний транспорт (код за КВЕД-2010 49.20), пасажирський наземний транспорт міського та приміського сполучення (код за КВЕД-2010 49.31).

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ДП «Придніпровська залізниця» є суб'єктом господарювання.

ДП «Придніпровська залізниця» є ліцензіатом з передачі електричної енергії місцевим (локальними) електричними мережами (ліцензія НКРЕ серія ПР № 0037 від 25.06.1997) та з постачання електричної енергії за регульованим тарифом (ліцензія НКРЕ серії ПС № 0309 від 03.09.1997).

Відповідно до статті 1 Закону України «Про електроенергетику», електропередавальна організація - суб'єкт господарювання, який здійснює підприємницьку діяльність з передачі електричної енергії відповідно до ліцензії.

Таким ліцензіатом є ДП «Придніпровська залізниця» в межах території, де розташовані власні електричні мережі.

Дослідження ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом проведено у відповідності до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженою розпорядженням Антимонопольного комітету України 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика).

Об'єктами дослідження є:

- ДП «Придніпровська залізниця»;
- послуга з постачання електричної енергії за регульованим тарифом.

Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище, є послуга з постачання електричної енергії за регульованим тарифом.

Споживачами вказаної послуги є фізичні та юридичні особи, що мешкають (знаходяться) в межах території Запорізької області, де розташовані місцеві (локальні) електромережі ДП «Придніпровська залізниця».

Діяльність з постачання електричної енергії за регульованим тарифом регламентується Умовами та Правилами здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом (далі – Умови та Правила), затвердженими постановою НКРЕ від 13.06.1996 № 15/1, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 08 серпня 1996 року за № 433/1458 (зі змінами).

Взаємовідносини, які виникають в процесі продажу і купівлі електричної енергії між виробниками або постачальниками електричної енергії та споживачами, регулюються:

- Законом України «Про електроенергетику»;
- для юридичних осіб та фізичних осіб (крім населення) - Правилами користування електричної енергії, затвердженими постановою НКРЕ від 31.07.1996 № 28, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 2 серпня 1996 р. за № 417/1442 (зі змінами) (далі – ПКЕЕ).
- для населення – Правилами користування електричної енергії для населення, затвердженими постановою НКРЕ від 26.07.1999 № 1357 (зі змінами) (далі – ПКЕЕН).

Умовами та Правилами передбачено, що постачання електричної енергії за регульованим тарифом здійснюється суб'єктом підприємницької діяльності, зареєстрованим у встановленому порядку, який отримав ліцензію на постачання електричної енергії за регульованим тарифом та зобов'язаний дотримуватись ліцензійних умов.

Пунктом 2.1 Умов та Правил передбачено, що ліцензіат повинен мати тільки одну ліцензію на право здійснення діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом.

Таким чином, **продавцем** товару є підприємство, яке має ліцензію на здійснення діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом.

Таким ліцензіатом в Запорізькій області є, зокрема, ДП «Придніпровська залізниця».

Згідно з п. 5.1 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про електроенергетику», постачання електричної енергії - господарська діяльність, пов'язана з наданням електричної енергії

споживачеві за допомогою технічних засобів передачі та розподілу електричної енергії на підставі договору.

Відповідно до пункту 1.6 ПКЕЕ, договір про постачання електричної енергії на основі типового договору укладається постачальником електричної енергії за регульованим тарифом з усіма споживачами та субспоживачами (крім населення), об'єкти яких розташовані на території здійснення ліцензованої діяльності постачальником електричної енергії за регульованим тарифом.

Відповідно до пункту 3.8.1 Умов та Правил, ліцензіат не має права відмовити споживачу, розташованому на закріпленій території, в укладенні договору про постачання електричної енергії і повинен забезпечувати купівлю на Оптовому ринку електричної енергії України електричної енергії для постачання будь-якому розташованому на закріпленій території споживачу на підставі договору про постачання електричної енергії.

Згідно пункту 3.6.1 Умов та Правил, тарифи на постачання підлягають регулюванню і затверджуються НКРЕ.

Відповідно до пункту 5.1 ПКЕЕ, договір про постачання електричної енергії є основним документом, який регулює відносини між постачальником електричної енергії за регульованим тарифом, що здійснює свою діяльність на закріпленій території, і споживачем та визначає зміст правових відносин, прав та обов'язків сторін.

Споживання електричної енергії без договору не допускається.

Таким чином, **товарними межами** досліджуваного ринку є послуга з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, яка за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не має еквівалентних товарів-замінників.

Територіальні межі досліджуваного ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом визначено згідно з розділом 6 Методики визначення монопольного становища шляхом установа мінімальної території, за межами якої з точки зору споживачів придбання товарів (послуг) є неможливим або недоцільним.

Характерними умовами споживання послуг з постачання електричної енергії за регульованим тарифом є те, що споживачі можуть отримувати дану послугу лише в межах тієї території, на якій розташовані відповідні об'єкти інфраструктури (електромережі), що є засобом надання послуг чи характеристики яких є джерелом вихідних даних для складання технічних умов.

Пунктом 2.2 Умов та Правил передбачено, що ліцензіат повинен здійснювати ліцензовану діяльність лише на закріпленій території.

ДП «Придніпровська залізниця» має власні місцеві (локальні) електричні мережі, зокрема, в Запорізькій області, до яких приєднано електроустановки споживачів, які розташовані, зокрема, в Запорізькій області.

За таких підстав, **територіальними (географічними) межами** досліджуваного ринку, є територія Запорізької області, на якій розташовані власні (локальні) електричні мережі ДП «Придніпровська залізниця», що використовуються для надання послуг з постачання електроенергії за регульованим тарифом.

Часовими межами ринку визначено період січень – грудень 2015 року, протягом якого сукупність товарно-грошових відносин між постачальниками електричної енергії та споживачами утворює ринок постачання електричної енергії із сталою структурою.

Відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Внаслідок обумовлення особливих умов здійснення ліцензіатом діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, **наявна та потенційна конкуренція** на вказаному ринку відсутня.

У споживачів ДП «Придніпровська залізниця» відсутні альтернативні джерела придбання послуги з постачання електроенергії за регульованим тарифом, оскільки на

території, де розташовані місцеві (локальні) електромережі ДП «Придніпровська залізниця» не може здійснювати діяльність з постачання електроенергії за регульованим тарифом іншим суб'єктом господарювання.

За таких підстав, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ДП «Придніпровська залізниця» за результатами діяльності протягом січня - грудня 2015 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом в територіальних (географічних) межах Запорізької області, де розташовані місцеві (локальні) електромережі ДП «Придніпровська залізниця», як таке, що не має жодного конкурента на ринку.

Відповідно до пункту 1.3 ПКЕЕ, постачання електричної енергії для забезпечення потреб електроустановки здійснюється на підставі договору про постачання електричної енергії, що укладається між власником цієї електроустановки (уповноваженою власником особою) та постачальником електричної енергії за регульованим тарифом.

Між ДП «Придніпровська залізниця» та ТОВ «Дузенко і К ЛТД» укладено договір на постачання електричної енергії від 20.07.2004 № Пр/Е-04-4665/ню-5246дч (далі – Договір).

Порядок обмеження та припинення електропостачання споживача визначено розділом 6 Договору. Так, відповідно до пункту 6.1 Договору, ДП «Придніпровська залізниця» обмежує або припиняє електропостачання ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» без попередження, зокрема, у разі:

- виникнення аварійних ситуацій в електроустановках енергопостачальника – на час, що не перевищує визначеного Правилами улаштування електроустановок (далі – ПУЕ) для струмоприймачів споживача відповідної категорії;

- споживання електроенергії споживачем після закінчення терміну дії Договору.

Відповідно до пункту 9.8 Договору, термін дії Договору до 31.12.2014.

Згідно з пунктом 9.9 Договору, цей Договір вважається продовженим на наступний календарний рік, якщо за місяць до закінчення терміну його дії жодною із сторін не буде заявлено про припинення його дії або переглянуто його умов.

16.11.2015 працівниками ДП «Придніпровська залізниця» було припинено електропостачання на об'єкт ТОВ «Дузенко і К ЛТД». Відповідно до наряду ВСП «Енергозбут» ДП «Придніпровська залізниця» від 16.11.2015 № 634 підставою для припинення електропостачання є підпункт 7 пункту 7.5 ПКЕЕ, а саме: закінчення терміну дії, розірвання або не укладення між суб'єктами господарювання договорів, наявність яких передбачена ПКЕЕ.

Листом від 24.11.2015 № ЕЕ-3112 ВСП «Енергозбут» ДП «Придніпровська залізниця» повідомило ТОВ «Дузенко і К ЛТД» про закінчення строку та припинення дії Договору.

Листом від 27.11.2015 № 31 Заявник повідомив ВСП «Енергозбут» ДП «Придніпровська залізниця» про небажання розірвання Договору, та відсутність у ТОВ «Дузенко і К ЛТД» можливості укласти договір на постачання електричної енергії з іншим суб'єктом господарювання крім ДП «Придніпровська залізниця».

За поясненнями наданими ДП «Придніпровська залізниця» територіальному відділенню листом від 10.06.2016 № НЗБ-9/98, підстава для відключення об'єкта ТОВ «Дузенко і К ЛТД» від електропостачання, яка зазначена в наряді від 16.11.2015 № 634 (підпункт 7 пункту 7.5 ПКЕЕ), є помилкою працівників при заповненні бланку наряду на відключення. Єдиною підставою для припинення 16.11.2015 електропостачання Заявнику є технічна несправність обладнання силового трансформатора Т-1 трансформаторної підстанції ТП-3, яка підтверджується актом технічного стану пошкодженого об'єкта від 16.11.2015 (далі – Акт). Відповідно до Акту, під час огляду працівниками ДП «Придніпровська залізниця» трансформатору ТМ-1 ТП-3 ст. Запоріжжя Ліве було виявлено тріщину прохідного ізолятора фази «С» ТМ-630 кВа (6/0,4 кВ) зав. № 806219 з частковим викидом трансформаторного масла.

Після усунення виявлених несправностей, ВСП «Енергозбут» ДП «Придніпровська залізниця», листом від 30.11.2015 № ЕЕ-3159, повідомило ТОВ «Дузенко і К ЛТД» про

готовність проведення підключення електроустановок Заявника, та було виписано наряд на підключення від 30.11.2015 № 638.

14.12.2015 працівниками ДП «Придніпровська залізниця» електропостачання на об'єкт ТОВ «Дузенко і К ЛТД» було поновлено.

За інформацією, наведеною в наряді від 16.11.2015 № 634, приєднана потужність Заявника складає 169 кВт, категорія надійності електроприймачів – III.

Відповідно до пункту 1.2.20 Правил улаштування електроустановок, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 20.06.2014 № 469, для електроприймачів III категорії електропостачання може здійснюватися від одного джерела живлення за умови, що час перерви електропостачання, необхідний для ремонту або заміни пошкодженого елемента системи електропостачання, не перевищує однієї доби.

Враховуючи вищенаведене, відновлення електропостачання на електроустановки Заявника повинно було відбутись в термін, який не перевищує однієї доби.

При цьому законодавством не передбачено, що такий термін перерви в електропостачанні, який необхідний для ремонту або заміни пошкодженого елемента системи електропостачання, може бути подовжений енергопостачальником.

Зазначене підтверджується також листом Державної інспекції з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії у Запорізькій області від 06.04.2017 № 25-22/25-341, до повноважень якої відноситься здійснення державного нагляду за дотриманням суб'єктами електроенергетики і споживачами електричної енергії вимог нормативно-правових і нормативно-технічних актів у сфері постачання та споживання енергії.

Натомість, перерва в електропостачанні електроустановок Заявника з моменту виявлення несправності обладнання силового трансформатора - 16.11.2015, до моменту, коли ДП «Придніпровська залізниця» повідомила Заявника про готовність проведення підключення електроустановок – 30.11.2015, складала 14 днів.

За таких підстав, недотримання ДП «Придніпровська залізниця» вимог чинного законодавства, а саме недотримання встановленого терміну необхідного для ремонту або заміни пошкодженого елемента системи електропостачання, призвело до неможливості ТОВ «Дузенко і К ЛТД» отримувати послугу з електропостачання та здійснювати свою господарську діяльність, що призвело до ущемлення його інтересів.

При цьому, альтернатива в отриманні послуги з постачання електричної енергії у іншого суб'єкта господарювання у споживачів (суб'єктів господарювання) відсутня, оскільки на території, де розташовані місцеві (локальні) електромережі ДП «Придніпровська залізниця», не може здійснювати діяльність з постачання електроенергії за регульованим тарифом інший суб'єкт господарювання.

Зазначена поведінка ДП «Придніпровська залізниця» була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом, оскільки споживач, у разі перевищення Підприємством термінів відновлення електропостачання, не зупиняв би свою господарську діяльність, а мав би змогу звернутись і отримати послугу від іншого суб'єкта господарювання-надавача послуги.

Отже дії ДП «Придніпровська залізниця», які полягають у припиненні електропостачання на об'єкт ТОВ «Дузенко і К ЛТД» (у зв'язку із виявленням несправності обладнання силового трансформатора) на термін, що перевищує законодавчо встановлений термін, необхідний для ремонту або заміни пошкодженого елемента системи електропостачання, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 5 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом, шляхом повної відмови від реалізації товару за відсутності альтернативних джерел придбання.

На подання з попередніми висновками від 12.04.2017 №02-55-спр по справі №02/13-16 ДП «Придніпровська залізниця», листом від 21.04.2017 №ЕЮ-03/40, надало до

територіального відділення свої заперечення щодо результатів розгляду справи, в як зазначило наступне.

1. Під поняттям «товар» у розумінні пункту 5 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та статті 1 Закону України «Про електроенергетику» мається на увазі товарна продукція (електрична енергія), а не «послуги з постачання електричної енергії за регульованим тарифом». Вказане свідчить про хибність висновку, викладеного у поданні про попередні висновки, відповідно до якого, товарними межами ринку визначено послуги з постачання електричної енергії саме за регульованим тарифом.

Таким чином, придбання електричної енергії (товарної продукції) можливе не лише у постачальника електричної енергії за регульованим тарифом, але й у постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом.

Вищезазначені заперечення ДП «Придніпровська залізниця» не приймаються до уваги та спростовуються наступним.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції»:

- товар – це будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери);
- ринок товару (товарний ринок) - сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

Статтею 1 Закону України «Про електроенергетику» визначено, що постачання електричної енергії – господарська діяльність, пов'язана з наданням електричної енергії споживачеві за допомогою технічних засобів передачі та розподілу електричної енергії на підставі договору.

Пунктом 3.6.2 Умов та правил передбачено, що ліцензіат одержує від споживачів, яким він постачає електричну енергію, плату за єдиним роздрібним тарифом, однією із складових частин якого є тариф на постачання.

Згідно з пунктом 1.4 Умов та правил, єдині роздрібні тарифи – це роздрібні тарифи на електричну енергію, що відпускається для кожного класу споживачів, крім тарифів на електричну енергію, що відпускається на побутові потреби населення, населених пунктів та зовнішнього освітлення, визначені НКРЕ на підставі наданої ліцензіатами інформації про величини розрахункових роздрібних тарифів та обсягів прогнозованого споживання за класами напруги.

Відповідно до пункту 1.3 ПКЕЕ, постачання електричної енергії для забезпечення потреб електроустановки здійснюється на підставі договору про постачання електричної енергії, що укладається між власником цієї електроустановки (уповноваженою власником особою) та постачальником електричної енергії за регульованим тарифом, або договору про купівлю-продаж електричної енергії, що укладається між власником цієї електроустановки (уповноваженою власником особою) та постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом.

Пунктом 1.6 ПКЕЕ визначено, що Договір про постачання електричної енергії на основі типового договору укладається постачальником електричної енергії за регульованим тарифом з усіма споживачами та субспоживачами (крім населення), об'єкти яких розташовані на території здійснення ліцензованої діяльності постачальником електричної енергії за регульованим тарифом.

Умови договору про купівлю-продаж електричної енергії між споживачем (субспоживачем) та постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом визначаються за згодою сторін. Цей договір укладається відповідно до законодавства України.

Отже, послуга з постачання електричної енергії за регульованим тарифом (визначеним НКРЕКП), є предметом господарського обороту, а отже є товаром.

Визначення товарних меж ринку належить до повноважень органів Антимонопольного комітету України, які в кожному конкретному випадку можуть визначатись по-різному, в зв'язку з різними специфічними особливостями надання послуг (або реалізацією товару).

2. ДП «Придніпровська залізниця» стверджує, що дії Підприємства при здійсненні постачання та відновлення постачання електричної енергії на об'єкти ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» жодним чином не може бути кваліфіковані як зловживання монополієм (домінуючим) становищем.

Так, обов'язковою ознакою правопорушення, передбаченого пунктом 5 частиною 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є відсутність альтернативних джерел реалізації чи придбання товару для споживача. В свою чергу, відповідно до інформації, наявної у зведеному переліку суб'єктів природних монополій, на території здійснення ліцензованої діяльності з постачання та передачі електричної енергії, на якій розташовано об'єкти ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» (територія Запорізької області), діяльність з постачання та передачі електричної енергії за регульованим тарифом здійснюється також ПАТ «Запоріжжяобленерго». Додатково варто зауважити, що електрична енергія може закуповуватись споживачами за регульованим тарифом та нерегульованим тарифом. Вибір між означеними постачальниками споживач здійснює самостійно.

Вищезазначені заперечення ДП «Придніпровська залізниця» не приймаються до уваги та спростовуються наступним.

Характерними умовами споживання послуг з постачання електричної енергії за регульованим тарифом є те, що споживачі можуть отримувати дану послугу лише в межах тієї території, на якій розташовані відповідні об'єкти інфраструктури (електромережі), що є засобом надання послуг чи характеристики яких є джерелом вихідних даних для складання технічних умов.

Пунктом 2.2 Умов та Правил передбачено, що ліцензіат повинен здійснювати ліцензовану діяльність лише на закріпленій території.

ДП «Придніпровська залізниця» має власні місцеві (локальні) електричні мережі, зокрема, в Запорізькій області, до яких приєднано електроустановки споживачів, які розташовані, в тому числі, в Запорізькій області.

У ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД», як споживача ДП «Придніпровська залізниця», відсутні альтернативні джерела придбання послуг з постачання електроенергії за регульованим тарифом, оскільки на території, де розташовані місцеві (локальні) електромережі ДП «Придніпровська залізниця», не може здійснювати діяльність з постачання електроенергії за регульованим тарифом інший суб'єкт господарювання, в тому числі і ПАТ «Запоріжжяобленерго».

При цьому, отримання послуги з постачання електричної енергії за регульованим тарифом у іншого ліцензіата – ПАТ «Запоріжжяобленерго», потребує від споживача додаткових витрат коштів та часу, пов'язаних з приєднанням його електроустановок до електричних мереж ПАТ «Запоріжжяобленерго». Враховуючи вищевикладене, споживач не має можливості легко перейти від одного постачальника за регульованим тарифом до іншого.

Також у випадку з ТОВ «Дузенко і КО ЛТД», отримання послуги з постачання електричної енергії у постачальників електричної енергії за нерегульованим тарифом не є альтернативою, в зв'язку з тим, що перехід споживача від постачальника за регульованим тарифом до постачальника за нерегульованим тарифом (який виявить бажання укласти договір із Заявником), потребує додаткових витрат часу, пов'язаних з пошуком постачальника за нерегульованим тарифом, укладанні з таким постачальником договору купівлі-продажу електричної енергії та призупиненням дії основного договору з постачальником за регульованим тарифом по закінченні розрахункового місяця.

Крім того, послуга з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом здійснюється споживачам за допомогою місцевих (локальних) електричних мереж, а отже електрична мережа, через яку буде здійснюватись передача електроенергії, повинна бути в справному стані.

У випадку з ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД», отримання електричної енергії у постачальника за нерегульованим тарифом було неможливим, оскільки обладнання силового трансформатора Т-1 в ТП-3 ст. Запоріжжя Ліве, через яке здійснюється передача електричної

енергії до споживача – ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД», було несправне.

Враховуючи вищевикладене, у споживача (ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД») відсутня альтернатива в отриманні послуги з постачання електричної енергії, оскільки електрична мережа, через яку здійснюється передача електроенергії, знаходилась в несправному стані

3. В своїх запереченнях на подання про попередні висновки ДП «Придніпровська залізниця» зазначає, зокрема, що, *територіальним відділенням не проводиться розрахунок часток суб'єктів господарювання на ринку, який необхідний для встановлення на ринку монопольного (домінуючого) становища у того чи іншого суб'єкта господарювання, та не вказані бар'єри та обмеження для вступу на ринок інших суб'єктів господарювання для здійснення діяльності з постачання електричної енергії.*

Вищезазначені заперечення ДП «Придніпровська залізниця» не приймаються до уваги та спростовуються наступним.

Згідно норм чинного законодавства, діяльність з постачання електричної енергії за регульованим тарифом може здійснюватись тільки тим суб'єктом підприємницької діяльності, який отримав ліцензію на постачання електричної енергії за регульованим тарифом, для отримання якої суб'єкт господарювання повинен надати до органу ліцензування певний пакет документів, що відносяться до адміністративних обмежень.

Відповідно до пункту 2.2 Умов та Правил, ліцензіат має право здійснювати ліцензовану діяльність лише на закріпленій території.

Пунктом 1.4 Умов та Правил визначено, що закріплена територія - територія адміністративно-територіальної одиниці, де розташовані місцеві (локальні) електричні мережі, що перебувають у власності ліцензіата, та електричні мережі споживачів, які живляться від мереж ліцензіата або від приєднаних до мереж ліцензіата інших власників електричних мереж, які не мають ліцензії на постачання електричної енергії за регульованим тарифом, яку ліцензіат погоджує з центральним органом виконавчої влади, що здійснює управління в електроенергетиці, указується ліцензіатом в описі за формою, наведеною в додатку до Умов та Правил, і затверджується НКРЕ в установленому порядку. Якщо на території адміністративно-територіальної одиниці розташовані електричні мережі інших ліцензіатів з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, то закріплена територія кожного з цих ліцензіатів визначається відповідно до території розташування об'єктів електроенергетики, що перебувають у власності ліцензіата, та електричних мереж споживачів, які живляться від мереж цього ліцензіата.

Отже, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на ринок є адміністративні обмеження, пов'язані з отриманням ліцензії з постачання електричної енергії за регульованим тарифом та економічні обмеження пов'язані з недоцільністю будівництва електричних мереж.

Враховуючи вищевикладене, внаслідок обумовлення особливих умов здійснення ліцензіатом діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, та оскільки ДП «Придніпровська залізниця» та ПАТ «Запоріжжяобленерго» здійснюють кожен свою діяльність в межах власних (локальних) електричних мереж, наявна та потенційна конкуренція на вказаному ринку відсутня. За таких підстав, ДП «Придніпровська залізниця» займає монопольне (домінуюче) становище на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом в територіальних географічних межах Запорізької області (в межах території розташування мереж ДП «Придніпровська залізниця») як таке, що не має жодного конкурента на ринку. Тобто частка ДП «Придніпровська залізниця» складає 100 відсотків. За таких підстав розрахунок часток суб'єктів господарювання не проводиться.

4. 16.11.2015 за результатами проведеного працівниками ДП «Придніпровська залізниця» контрольного огляду засобів обліку електричної енергії ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД», було складено акт «Про приведення розрахункового обліку електричної енергії у відповідність вимогам нормативних документів» від 16.11.2015 № 06-04-215/00192, вимогами якого передбачено забезпечення проведення держпівірки лічильника і

трансформаторів струму та після виконання держспівірки та встановлення приладів обліку електроенергії запросити представників відділу енергозбуту для пломбування.

Споживачем власними силами були демонтовані прилад обліку електричної енергії та вимірювальні трансформатори струму з метою подальшого їх направлення на держспівірку. При цьому, споживачем не було надано на заміну комплект вимірювальних трансформаторів струму. Таким чином, електроустановка споживача ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» була розукомплектована, що унеможливило створення замкненої електричної мережі для передачі електроенергії від джерела живлення до кінцевих струмоприймачів, розташованих на об'єкті споживача.

Пунктом 2.19 розділу V Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Міністерства енергетики та промислової політики України від 25.07.2006 № 258, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26 жовтня 2006 за № 1143/13017 (зі змінами), визначено, що:

- виведення ліній електропередавання, електрообладнання, пристроїв РЗАіТ, ПА, ЗДТК, систем і приладів комерційного обліку енергії з роботи і резерву для ремонту й випробувань навіть за затвердженим планом повинно бути оформлене письмовою заявкою, яка подається у відповідну оперативну службу згідно із затвердженими переліками обладнання відповідно до категорії оперативного керування;

- Перед увімкненням під напругу електроустановки і введенням тимчасово вимкненого обладнання на вимогу неелектротехнічних працівників оперативний працівник повинен оглянути обладнання, переконатися в його готовності до увімкнення під напругу, попередити працюючих на ньому працівників про наступне увімкнення та впевнитись у відсутності сторонніх осіб на обладнанні, що вмикається під напругу.

Недотримання даних вимог з боку ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» унеможливило подати напругу на електроустановку споживачу з боку оперативних працівників електропередавальної організації з метою запобігання та недопущення ураження електричним струмом працюючих працівників споживача.

Зазначене вище свідчить про відсутність зацікавленості з боку споживача ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» поновлення постачання електричної енергії на власний об'єкт.

З огляду на наведене невідповідність строків фактичного підключення об'єктів ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» строкам, визначеним пунктом 1.2.20 ПУЕ, є наслідком дій споживача, а не наслідком дії чи бездіяльності постачальника.

Вищезазначені заперечення ДП «Придніпровська залізниця» не приймаються до уваги та спростовуються наступним.

Пунктом 1.2.20 ПУЕ визначено, що для електроприймачів III категорії електропостачання може здійснюватись від одного джерела живлення за умови, що час перерви електропостачання, необхідний для ремонту або заміни пошкодженого елемента системи електропостачання, не перевищує 1 доби.

Натомість, усунення виявленої 16.11.2015 несправності обладнання силового трансформатора (заміна прохідного ізолятора ИПТ-1/1000-01 на трансформаторі Т-1 в ТП-3 ст. Запоріжжя Лівє) відбулось лише 23.11.2015 (через 7 днів), що підтверджується відповідним актом від 23.11.2015 № 23.

Крім того, листом від 23.11.2015 № 1453а, відокремлений структурний підрозділ Підприємства «Запорізька дистанція електропостачання» повідомив Вагонне депо Запоріжжя Лівє, яке є структурним підрозділом ДП «Придніпровська залізниця» та електропостачання якого також здійснювалось від трансформатора Т-1 в ТП-3 ст. Запоріжжя Лівє, що 23.11.2015 трансформатор Т-1 в ТП-3 ст. Запоріжжя Лівє було введено в роботу після ремонту.

При цьому споживача - ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД», електропостачання якого також здійснювалось від трансформатора Т-1 в ТП-3 ст. Запоріжжя Лівє, Підприємство повідомило про готовність проведення підключення електроустановок споживача лише 30.11.2015.

Таким чином про усунення виявленої несправності трансформатора Т-1 в ТП-3 ст. Запоріжжя Лівє ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» дізнався лише 30.11.2015.

Враховуючи вищевикладене, у період з 16.11.2015 по 23.11.2015, електромережа через

яку здійснювалась передача електроенергії до ТОВ «Дузенко і КО ЛТД», знаходилась несправному стані.

А отже, твердження ДП «Придніпровська залізниця», що відсутність електропостачання у ТОВ «Дузенко і КО ЛТД» пов'язана з тим, що електролічильник та трансформатори струму споживача в цей час знаходились на періодичній повірці та споживачем не було надано на заміну комплект вимірювальних трансформаторів струму, є безпідставним.

Зазначене підтверджується також і листом Державної інспекції з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії у Запорізькій області від 06.04.2017 № 22-22/25-341, в якому зазначено, що не є перешкодою для відновлення електропостачання споживачу, після ремонту пошкодженого обладнання трансформатору, той факт, що електролічильник та трансформатори струму споживача в цей час знаходились на періодичній повірці.

Згідно з даними з ЄДРПОУ, основним видом діяльності ТОВ «Дузенко і КО, ЛТД» є виробництво кріпильних і гвинтоварізних виробів (основний) (код за КВЕД-2010 25.94). При цьому, без електропостачання Заявник не має змоги здійснювати виробництво кріпильних і гвинтоварізних виробів, тобто не має змоги здійснювати основну свою діяльність. Про фактичне припинення здійснення діяльності, у зв'язку з припиненням електропостачання, ТОВ «Дузенко і КО, ЛТД» зазначав в своїх поясненнях від 18.12.2015 № 36, що подавались до господарського суду Запорізької області відповідно до ухвали «Про припинення провадження у справі № 908/5755/15» від 22.12.2015

Тобто, твердження Підприємства, що ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» для відновлення електропостачання не було надано вимірювальних трансформаторів струму на заміну тим, які відправлено на держпівірку, не може свідчити про порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку ДП «Придніпровська залізниця».

5. Відповідно до пункт 7.11 ПКЕЕ, підключення установок споживача, у тому числі які були відключені за заявою споживача, здійснюються відповідно до договору про відключення та повторне підключення або відповідно до домовленості між замовником та електропередавальною організацією, факт якої підтверджується заявою замовника.

У проміжок з 16.11.2015 по 30.11.2015 означена заява споживача до постачальника не надходило, у зв'язку з чим постачальник звернувся до споживача листом від 30.11.2015 самотійно.

Вищезазначені заперечення ДП «Придніпровська залізниця» не приймаються до уваги та спростовуються наступним.

Припинення електропостачання ТОВ «Дузенко і Ко, ЛТД» відбулось внаслідок несправності обладнання силового трансформатору ДП «Придніпровська залізниця» (від якого здійснювалось електропостачання споживача), а не на підставі договору про відключення або заявки споживача про відключення його електроустановок.

При цьому, вимогами ПУЕ, якими визначено, що час перерви електропостачання, необхідний електропередавальній організації для ремонту або заміни пошкодженого елемента системи електропостачання, для електроприймачів III категорії надійності, не повинен перевищувати однієї доби, не передбачено, що відновлення електропостачання споживачам, після здійснення енергопостачальником ремонту або заміни пошкодженого елемента системи електропостачання, відбувається за заявками споживачів.

Тобто у разі припинення електропостачання споживачам, у зв'язку з несправністю обладнання трансформатору (виникнення аварійної ситуації), відновлення електропостачання споживачам відбудеться після усунення технічної несправності (аварійної ситуації) або після перепідключення споживачів до іншої живлячої лінії.

Таким чином, відновлення електропостачання споживачів залежить від енергопостачальника, на якого покладено обов'язок усунення технічної несправності (аварійної ситуації), а не від подачі споживачем заяви на підключення.

Тобто, в даному випадку, посилання ДП «Придніпровська залізниця» на пункт 7.11

ПКЕЕ є невірним.

Враховуючи вищевикладене, заперечення ДП «Придніпровська залізниця» спростовуються вищевикладеним та матеріалами справи і не можуть вплинути на прийняття рішення по суті.

На подання про попередні висновки від 12.04.2017 № 02-55-спр, надісланого територіальним відділенням ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» листом від 14.04.2017 № 02-18/03-948, ТОВ «Дузенко і Ко ЛТД» заперечень або пояснень не надало.

Частиною 2 статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за вчинення вищезазначеного порушення передбачена відповідальність у вигляді накладення штрафу у розмірі до 10 % доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Згідно зі звітом про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) (форма №2) у ДП «Придніпровська залізниця» за 2016 рік відсутній чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Частиною 5 статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, зокрема, що якщо доходу (виручки) немає, штраф, передбачений абзацом другим частини другої цієї статті, накладається у розмірі до двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

При визначенні розміру штрафу враховано, що:

- ДП «Придніпровська залізниця» співпрацювало з територіальним відділенням під час розгляду справи;
- порушення припинено.

На підставі вищевикладеного, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 14 березня 2012 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Запорізького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що державне підприємство «Придніпровська залізниця» у період січень – грудень 2015 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом в територіальних (географічних) межах Запорізької області (в межах території розташування мереж ДП «Придніпровська залізниця») як таке, що не має жодного конкурента на ринку.

2. Визнати дії державного підприємства «Придніпровська залізниця», які полягають у припиненні електропостачання на об'єкт ТОВ «Дузенко і К ЛТД» (у зв'язку із виявленням несправності обладнання силового трансформатору) на термін, що перевищує законодавчо встановлений термін, необхідний для ремонту або заміни пошкодженого елемента системи електропостачання, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, пунктом 5 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом, шляхом

повної відмови від реалізації товару за відсутності альтернативних джерел придбання.

3. За вчинення порушення, зазначеного в пункті 2 рішення, відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», на державне підприємство «Придніпровська залізниця» 49602, м. Дніпро, пр. Карла Маркса, буд. 108, код ЄДРПОУ 01073828) накласти штраф у розмірі **68 000 (шістдесят вісім тисяч) грн.**

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання цього рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу, суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Запорізького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії

О.М. Білий